

Утчуу - кэрэни таба көрөргө чөрөтөбүт

Быйылгы үөрөх дыбылар А.П.Гоголев аатынан Чурапчыгааы ор музыкальной окуушталыгын Хатылыггааы филиала аһылыгыга алта сылын туула. Ити нам устата айдох конкурстарга, быыстаккаларга кыгылыгыт эрзери уруксу курдук семинарларга, учуу-таллар түмүүтүрүгөр үлэбин сырдапат буоламмын биер идалаастарим көрүстөхтүрүнэ "культура өйгөтүгөр калыңхүттэн хайдах эрө үгүгү-күөһүг сүрүрүдө дуу туугу?" Ичинил-бөт, көстүбөт буолан хаалыгыт дөһөл-лөр. Ол иһин бөрт юмистыгыт филал үлэтин хайыат көгүч сырдага түһар санааланан уруучука үрдүтүр түстүм.

Хантан-туохтан сагалыыбын диги сагыс олорон "саха айылыга орто" диги өө хоһоонутар иһнэ түстүм. Ити өйдөбүл аһыгы сахаларга сөгчө сөп түбөсөт да буолан барда. Былгини саха оттуу-мастыгы, ардылар куегуу-куо-бахтыгы, дэһиэ сир астыгы эбэтэр аһыгы эрө тахсаллар. Санаан көрүг эрө - айылыга наар ылаары эрө тахсар өй-лүгүт. Уруксу курдук айылыгы кэтээн көрөт, кинилэрин дьиннээхтик алтыһар суох буолта. Мантан сийтэрэн орону айылыга сыртыгынаран үөрэтиниэ ураты болорготуу уурап сөп дьэммин үөрөх дыбын сагаланыны, түмүктээһини практиканан ыттар традиция оһоһунуу.

Мин санаабар "айылы", "айылыны", "Айылы", "айылыгы" диги тыллар уолсай түрүттэрэ "ай" диги тыл буолуон сөп курдук. Айылыгынын алтыстахына айылы сирдэх, айылыгы олохтох буолуохха сөп, дьиннээх айылыныны айылыттан айдарылыах эрө буолуохха айылыаха сөп. Былыр былыргыттан итинник атыллар.

Өсөө биер түгүгүг бөрт кыратык тохтоон аастахына сатанар. Ол "ойуу" диги өйдөбүл. Сорохтор "ойуу - диги ойо буолан оһоһулларынан итинник ааттанар" дигилэрин отой сыһа диги-бин. Ойуу буолан эрө оһоһуллубат, ойуу-уу холбоуу тигэн, саба туран бал сап си-

игинэн кытта оһороллор. Ити сахаларга, атын оһуктары эгэ да барылыабыт. Отууга айылыттан ылыныыгыт эле-меннэр көгүч ойууһут алтыга сурул-лар (ойуор ойуу тыла). Ол аата ойуу айылыны кытта сибээстөх, айылыттан тахсар бөйүгэ туһунан көпсөтөр тыл эбит. Аны бийигини айылыгынын сибээ-стиир үрдүк айдарылыах кинини "ойуу" дигилэрин аахтааха, эһиги тылыгыт, сангарыгыт санагыт ырааттар ыраатан, хос-хос хатыланан барарын "ой дуораана" дигилэрин аахтаахпы-тыга "ойуу" диги айылыга, тулаһыга ай-гэ кэрэтин атын дьонго тиздэр тыл буоларын дьиннээхтик илэрийибин. Түрүт культураны дьиннээхтэн үөрөтүр дьон "художниктар ойууну кытта тэл кэрдиһтөөхтөр" дигилэрин ити "ой" диги кылары ситиминибин. Сахалыы-та "художник" диги тыл суох "ойууһут" диги баар. Ол аата ойуу тылын баһыла-абыт кини диги буолар.

Баччаагыта диги окуушталарга ой-уулуур-дүһүнүгүр искусство уроук-тары "уруһуй уруга" дигилэр. Уруһуй диги нуучча тыла, "рисуй" ди-эн. Бу предмет дьиги аата "ойуор ойуу уруга" диги буолуон сөп курдук.

Үөрөх дыбын айылыттан сагалы-ыр, ону ордук көрбөтөн бөйүгүт на-адалаары мин ити эһигиһини бигэр-төбүм.

Быйылгы үөрөх дыбын түмүктүүр практикатын ыаллымы Мэнэ-Хангалас улуһугар ыттыгыт. Кэрэ, балла мис-таларын, үрдүк мырааннарынан сыл-дыан этөд сүрүйдүбүт. Моорук Суола-тыгар уонна Өлөгөй дэриэбинаттар олохтоон, оһортоон эһи оһортору ылан үлэ балай да көдүүстээхтик барда. Ик-ки дэриэбинэ олохтоох оһортору кыт-тыгынаран быыстакка туруортааты-гыт. Саха сирин саамы суну тигини (эргистэ 5 метртен тахса), иһин эһер саамы үрдүк мырааннары (Сутулаах хайата - 80-тан тахса мизтэрэ үрдүктэ-эх), Манчаары Баһылай эт иһигинэн тута сыдыыгыт батыһатын, история,

айылыга сөдөх көстүүтүрүн көрөн, элбөх сана дордоттордоной, астынан, дуоһууан калыһар.

Ити курдук үлэлээн бөйүгүт кыах-пыт иһинэн балайда ситиминибит дигиһэ сөп. Ол курдук үс ор Кытайга китайской живописка үөрөнөн кэлбит-тэрэ, аастыт сыллааха үс ор Болла-ринга III межународнай фестивалга кыттан биер ор лауреат, иһиги диги-ломант буолан үрү-күтүү кылааттанан эргиллбиттэрэ Быйылгы дыһа биер үөрөнөччиги Италияга барары балам-наа сыдыар.

Алта сыл устата 83 ойууһут респуб-ликанскай конкурстарга кыаһылаах, призер буолулар. Ол түмүгү уонча оһорлох Хатылы филиала художест-веннай кылаастар ортолорутар респуб-лика III-IV мизтэлэртэн түһа илик. Быйыгы үөрөнөччүлэргит республика тас өттүгүр аһы кытта сатылылар. Хо-лобура, үс сыллаагыта Кемеровскай кыраай Юрта куоратыгар ыттылы-гыт Бүтүн Сибирдэргит конкурска түөрт үөрөнөччиги дипломант буолары ситиминибит.

Бүтүн Россиятаагы конкурстарга 3 лауреат, 3 дипломант оһорлорбут РФ ху-дожиктарыт оһоһун, культура минис-терствотыгы, оһорлор межународнай художественнай галереятыгыттан, ор уонна ыгчат духовной сайдыытын пат-риархалынай клингиттан диплом, мах-тал сурук туһугуттар, онтон 17 ойууһут межународнай конкурстарга кыаһы-лаах, призер буолбуттара.

Художественнай кылаастар регио-нальнай олимпиадалар үстэ кыттан үс ор бастагы, иһиги ор иһиги, сөтө ор үһүс бириһтээх мизтэлэри ылан кубагана суох ситимини көрдөрүттэ-рэ. Онтон быйылгы үөрөх дыбылар "Мы в ответе за тех, кого приручили" диги Москвага ыттылыгыт Бүтүн Рос-сиятаагы быыстакка Саха сиритэн үс ойуу кыттыгыттан, онтон биерэ Вана Драгунов диги бийиги филиалыт үөрөнөччиги үлэс сүрүн мизтэни

ылбытыттан кизин туһабыт. Филиал иһиги ыттыламыта. Бары-та 15 ор бүтүрдэ Оһортоон XI алта үөрэ-изэччиги бүтүрүмүт. Ол алтаттан түөрдэ изэччиги бүтүрүмүт хайыскалаах анал художественнай кылаастарга онтон иһиги ыт-үөрөххэ кирибиттэрэ орто окуушаны пуск үөрөнөччүлэргэ орто окуушаны өсөө да бүтүрө иһигитэр эрзери иһиги ор аастыт сайын Дьоккуускайдаагы худо-жественнай училищага живопись салаатыгар туһураан кирибиттэр. Оһон сыһыстаахха, ордуор филиалга сөн сөтөххө сөгүс бийигини, сатабылы ыттар быһылыахтар.

Үөһэ ахтылыгыттан ураты улуус иһиги араас дыһалларга акты-ылынадык кыттыгытыт А.П.Мунха-лов хартылына галереятыгар, "Детский мир" маһылыгыта, төрөбүт нэһилэ-китигитер сыһа хастыга да оһорлорбут үлэлэрин көрдөрүт.

Сылын айыгы ыттылар пленэрнай практикагыттар сороһор улуус иһиги-тэн, онтон сүһүмүгү ыттык Куел музы-кальной окуушталыттан орлор кэлэи сыдыһаллар. Филиал 2002 сыллаах-ха китайской живописка маастар-кы-лаас ыттан иһиги устата оһорлору дьарактаабыттар Тааттаттан, Чу-рапчыттан, Кытаанахтан 20-тэн тахса ор үөрөмүгүт. Былгиринэн азиатскай искусство бийигинэриг үлэ Хаты-лыга эрө ыттылар, ол иһин бу тема-ны 2005 сыллаахха иһин эһер учуу-талларыгар аһык урук ыттылыгыт.

Ити курдук А.П.Гоголев аатынан Чурапчыгааы ор музыкальной окуу-ла Хатылыгааы филиала сөн эһиэ атын окуушалар курдук үөрөнөччиги-лэриг үтүгүнү-кэрэни таба көрөллөрүтөр, бойдулары, дьоннорун, төрөбүт туолбэлэрин таһтыар, кизин туттар, сизер-майгы өттүгүн үтүө-ма-ны дьон буолалларыгар сэмэй кылаа-тын киллэрэ, үлэтин оһорор.

ИСБИЛЮКИН,
филиал преподавателя

АДМИНИСТРАЦИЯ МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ "БОЛУТУРСКИЙ НАСЛЕГ" ЧУРАПЧИНСКОГО УЛУСА (РАЙОНА) РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ)

с. Мындагай

III сессия
Решение № 13

от 26 апреля 2007 г.

ОБ УТВЕРЖДЕНИИ ПОЛОЖЕНИЯ "О НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКЕ МО "БОЛУТУРСКИЙ НАСЛЕГ" МР "ЧУРАПЧИНСКИЙ УЛУС" НА 2008 ГОД.

Совет депутатов МО "Болутурской наслед" РЕШАЕТ:

1. Утвердить Положение "О налоговой политике МО "Болутурской наслед" на 2008 год.
2. Опубликовать Решение и настоящее Положение в уездной газете "Саха аһах".
3. Настоящее Положение вступает в силу с 1 января 2008 г.
4. Решение вступает в силу с момента подписания.

Глава МО "Болутурской наслед" М.М. ПЕТРОВ.

Положение "О налоговой политике МО "Болутурской наслед" на 2008 год.

Раздел I. Местные налоги.
Настоящее Положение устанавливает следующие элементы налоговой политики по местным налогам: налоговые ставки, льготы, порядок и сроки уплаты налогов на территории МО "Болутурской наслед".

1. Иные элементы налоговой политики по местным налогам и налогообложению определяются Налоговым Кодексом РФ.

На территории МО "Болутурской наслед" в соответствии с Налоговым Кодексом Российской Федерации действуют местные налоги:

1. земельный налог;
 2. налог на имущество физических лиц.
2. При предоставлении льгот по уплате местных налогов, связанных с изменением в федеральном и республиканском законодательстве, суммы муниципальных доходов местного бюджета устанавливаются на уровне, соответствующем уровню.

3. В случае внесения изменений и (или) дополнений в Налоговый кодекс РФ, иные акты законодательства о налогах и сборах, соответствующие изменения и (или) дополнения вносятся в настоящее Положение.

1.1. Земельный налог

Статья 1. Налоговые ставки

1. Налоговые ставки устанавливаются в размере от кадастровой стоимости земельных участков:

- 1) 0,3 процента в отношении земельных участков, отнесенных к землям сельскохозяйственного назначения или к землям в составе зон сельскохозяйственного использования в населенных и используемых для сельскохозяйственного производства;

земельных жилищных фондов и объектов инженерной инфраструктуры жилищно-коммунального комплекса (за исключением доли в праве на земельный участок, принадлежащей на объект, не относящийся к жилищному фонду и к объектам инженерной инфраструктуры жилищно-коммунального комплекса) или предоставленных для жилищного строительства;

предоставленных для личного подсобного хозяйства, садоводства, огородничества или животноводства.

- 182 1 06 06013 10 0000 110 - Земельный налог, взимаемый по ставке, установленной подпунктом 1 пункта 1 статьи 394 Налогового кодекса Российской Федерации, зачисляемый в бюджет поселения;
- 2) 1,5 процента в отношении прочих земельных участков.

182 1 06 06023 10 0000 110 - Земельный налог, взимаемый по

ставке, установленной подпунктом 2 пункта 1 статьи 394 Налогового кодекса Российской Федерации, зачисляемый в бюджеты поселений.

Статья 2. Налоговые льготы

1. Освобождаются от уплаты налога категории лиц, указанные в статье 395 Главы 31 "Земельный налог" НК РФ.

2. Налоговая база уменьшается на неоплаченную налогам сумму в размере 10000 рублей для категорий налогоплательщиков, указанных в п.5 ст.391 главы 31 "Земельный налог" НК РФ. Дополнительно в размере ___ % освобождаются от налогообложения (по решению представительного органа муниципального образования (поселения)).

Статья 3. Порядок и сроки уплаты налога

1. Налогоплательщики-организации исчисляют сумму налога (сумму авансовых платежей по налогу) самостоятельно.

Налогоплательщики - физические лица, являющиеся индивидуальными предпринимателями, исчисляют сумму налога (сумму авансовых платежей по налогу) самостоятельно в отношении земельных участков, используемых ими в предпринимательской деятельности.

Сумма налога (сумма авансовых платежей по налогу), подлежащая уплате в бюджет налогоплательщиками, являющимися физическими лицами, исчисляется налогоплательщиками.

Налогоплательщики, имеющие право на налоговые льготы и уменьшение налогооблагаемой базы, должны представить документы, подтверждающие такое право, и налоговые органы в течение календарного года.

2. Налог зачисляется по реквизитам получателя УФК по Республике Саха (Якутия) (Межрайонный ИФНС России № 4 по Республике Саха (Якутия)) р/с 4010181010000010002 ИНН 1415007936 КПП 143003001 ОКАТО МО "Окунский наслед" БИК 049905001 ГРКЦ Нац. Банка Республики Саха (Якутия) БАНК РОССИИ г. Якутск. Коды бюджетной классификации.

3. Установить следующий порядок сроков уплаты земельного налога:

- 3.1. Физические лица, уплачивающие налог на основании налогового уведомления, в течение налогового периода уплачивают один авансовый платеж по налогу до 15 октября 2007г. Сумма авансового платежа по налогу исчисляется как произведение соответствующей налоговой базы одной второй налоговой ставки. По итогам налогового периода уплачивается до 20 февраля года, следующего за истекшим налоговым периодом, сумма налога, определенная как разность между суммой налога, исчисленная в соответствии с пунктом 1 ст.396 НК РФ, и суммой авансовых платежей по налогу.
- 3.2. Организации и физические лица, являющиеся ин-

дивидуальными предпринимателями, исчисляют и уплачивают сумму авансовых платежей по налогу до 30 апреля, до 30 июля, 30 сентября текущего налогового периода как одну четвертую налоговой ставки процентной доли кадастровой стоимости земельного участка по состоянию на 1 января года, являющегося налоговым периодом. Уплата налога производится по истечении налогового периода не позднее 20 февраля года следующего за истекшим налоговым периодом.

4. Налог уплачивается в бюджет по месту нахождения земельных участков, признаваемых объектом налогообложения в соответствии со статьей 389 НК РФ.

5. Налоговые декларации по налогу представляются налогоплательщиками не позднее 1 февраля года, следующего за истекшим налоговым периодом.

1.2. Налог на имущество физических лиц

Статья 1. Ставки налога

1. Ставки налога на строения, помещения и сооружения в зависимости от суммарной инвентаризационной стоимости, типа использования и по иным критериям устанавливаются в следующих пределах:

Стоимость имущества	Ставка налога, %
До 300 тыс. рублей	0,1
От 300 тыс. рублей до 500 тыс. рублей	0,3
Свыше 500 тысяч рублей	0,5

Статья 2. Льготы по налогу

Установить, что от уплаты налога на имущество физических лиц освобождаются категории граждан по перечню, предусмотренному статьей 4 закона РФ от 09.12.1991г. №2003-1 "О налогах на имущество физических лиц".

Порядок исчисления и сроки уплаты налога определены статьей 5 Закона РФ "О налогах на имущество физических лиц".

Зачисление налога производится по реквизитам получателя:

УФК по РС (Я) (Межрайонный ИФНС России № 4 по Республике Саха (Якутия)) р/с 4010181010000010002 ИНН 1415007936 КПП 143003001 ОКАТО МО "Болутурской наслед" БИК 049905001 ГРКЦ Нац. Банка Республики Саха (Якутия) БАНК РОССИИ г. Якутск.

Код бюджетной классификации:

182 106 01030 10 0000 110 - налог на имущество физических лиц.

БИИРГЭ ОЛОРОН, "УНААР БУРУУНУ УНААРЫТАН"

НИКОЛАЙ ФИЛИПОВ,
Российский журналист
Союзной цивилизации.

"Сана олох" редакционной-издательской холбогугу. Оффсетной бичээт. Сахарын № 87 Тираж 1574. 11.07.2007 с. бичээгкэ барилгынз.